

Debreczeni Független Újság

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Helyben: Vidéken:
Egy hóra. . . . I kor. Egy hóra. . . I kor. 50 fill.
Negyedévre . . . 3 . . . Negyedévre 4 . . . 50 .

Felolvasó szerkesztő:
MEGEDŰS LORÁNT.
Kiadók és laptulajdonosok:
HOFFMANN és KRONOVITZ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
DEBRECZEN,
Piaoz-utóza 47. és 48. szám.

A fertőzött víz.

Debreczen, augusztus 5.

A külsőségen néhány nap alatt több tifusz-megbetegedés történt s a város tiszti főorvosa megállapította, hogy a bajnak — ha nem is közvetlen okozója — könnyen terjesztője lehet az ottani ásott kutak fertőzött vize. A polgármester rendelkezése folytán a veszedelem csökkentésére, illetőleg a veszedelmes kór széthurcolásának megakadályozására megtették azokat az óvó intézkedéseket, amelyeket megtenni lehetett s így nem kell attól tartani, hogy a Balogh és Vértes-cég telepéről, ahol a megbetegedések történtek, a tifusz átterjed a város belterületére.

Nagyítani az eseményeket, járványról beszélni, amikor mindössze hét vagy nyolc tifusz-esetet állapítottak meg, oktalanság és lelketlenség volna. Természetes tehát, hogy amikor mi nem elégszünk meg az események egyszerű regisztrálásával, hanem kommentárokat is írunk a külsőségeken előfordult tifusz esetekhez, arra egészen más okot készítenek, mint hogy félre akarnók verni a harangokat és megakarnók riasztani a közönséget.

A tiszti főorvos által konstatált szo-

moru körülmény, hogy a Balogh és Vértes cég munkásai ásott kutak fertőzött vizét itták, eszünkbe juttatja, hogy immár négy hónapja hevernek fenn a belügyminisztériumban a városi csatornázás ügyének aktái. Debreczen város törvényhatósági bizottsága március havi közgyűlésén szavazta meg a csatornázási munkálatok pótköltségeit és ha a határozatot április hó elején nem támadta volna meg föllebbezés, úgy május elején már hozzáláthattak volna a csatornázási munkálatokhoz s ezekkel párhuzamosan haladtak volna a vízvezeték munkálatai. A föllebbező városatyja, amikor látta, hogy eljárása milyen általános visszatetszést keltett városszerte, a városnak vélt anyagi érdekeire hivatkozva egy csitító nyilatkozatot adott közre: hogy a föllebbezés csak egy hónappal késlelteti a munkálatok megkezdését. A közönség nem csitult el, sőt megütközve kiáltott fel: *még egy hónapig kell várni!* És ime, már négy hónap telt el a föllebbezés benyújtása óta és még mindig nem tudjuk: mikor vánszorog ki és vajjon egyáltalában kivánszorog-e a kátyuból a város csatornázásának elakadt szekere? Ma ho nap vége a nyárnak s így egészen bizonyossá vált, hogy az idén ugyan már nem kezdhetünk hozzá a csatornázási munkálathoz. Nem egy hónappal, hanem teljes esztendővel akasztotta meg a föllebbezés a város csatornázását. És ezzel együtt jár a vízvezetési munkálatok késedelme is. A vízvezetési munkálatok ugyanis egy kivételével készen vannak már s a Köntösgáton annyira haladtak, hogy a városnak legalább egyrésztében meg lehetett volna kezdeni a csatornázással együtt a vízvezetékek munkáját is.

Most nem hozakodunk elő *mindazon* szempontokkal, amelyek igazoják, hogy akármilyen tiszteletre méltó rugói lehettek is a föllebbezésnek, mégis mennyire megbocsájtathatlan bűn volt a csatornázásnak nem is egy esztendőre, de csak egy percnnyire való megakasztása is. Most nem hozakodunk elő a kultúra általános követelményeivel, nem emlíjük föl, hogy építő iparnak, kereskedelemnek mennyire fejlesztője és erősítője az, ha egy városnak csatornázása van. Most egyesegyedűl a közegészségügy parancsának a respektálására hívjuk fel a figyelmét — többé nem a föllebbezőnek, mert vele szemben ugyanis megkéstünk már, hanem — a belügyminisztériumnak és különösképen *Wespremy Zoltán* főispánnak, akinek első sorban kötelessége, hogy az ilyen magas

— Hja, Mátyás, már rég belenyugodtam. Tégedet szeret és igaza van. A tarsadalmom is odaitél neki. Gazdag vagy mint ő, zsenri fiu, meg minden. Már mikor kéred meg?

— És sürgette a barátját. Alig várta, hogy tul legyen a Vajna eljegyzésén, esküvőjén, — a saját keserűségén.

Hiába takargatta, nagyon fájt neki, hogy nem lehet a bájos, szőke Irenke az öve. De hat lemondás volt idáig az egész elele, sok apró és nagy lemondás. A szomorúság megpróbált embere belátta, hogy bölcsebb dolog letenni a leányról, mintsem ok-talan dacból a legjobb barátot is elveszíteni. A legjobbat: a tarsat a munkában, a támaszt az előrehaladásban és a vigasztalót a bánatában.

Pávai Vajnáat nagyon meghatotta, el-érzékenyítette a kis fizikus busuugása, bár néha erőt vett rajta a férfi onérzetes hiúsága, a győzelmes, kitörő öröme és szelid karörömmel mosolygott magában. Most tűnt ki, mennyire a szívehez nőtt a jámbor fiatal professzor. Birt vele együtt szomorkodni, s hallgatni szerelméről, boldogságáról.

Lassanként el is maradt Tamás Garami közjegyzőéktől. Mit is keresett volna? Mátyás eljegyezte karácsony első hetében Irent s az esküvő napja is gyorsan közelgett.

— Két hét még és március elsején meglesz, — jelezte a zsenri, s a tanár fel-pakolt; betegség címén elutazott a városból üdülni Levélben gratulált barátjának igaz

A jó barátok.

Irta: **Orbók Attila.**

Szóval Pávay Vajna Mátyás után mindenki megfordult az utóán, mikor végigment legmeghittebb barátjával, Tamás Istvánnal, a gimnáziumi segéd-tanárral. A kis városi nyárspolgárokat az élet rákényszeríti, hogy csökönyösen mindent csak érdekből cselekedjenek s nem csoda, ha nem fért a fejükbe ez a barátság. Azt még valahogy megértették, hogy a harangozó fia, a segéd-tanár, „az a nyápic” törli magát a félmágnás Vajna után, — de hogy mi az Isten csodájáért törődik vele a dugadag daliás zsenri fiu, az rejtély volt előttünk. Különösen is festettek úgy egymás mellett. Mátyás hatalmas, magas és vállas fiatalember volt, barna bőré, csinos, huszonöt éves fiu. Vidéken mindig kifogástalan szabású angol sportruhában járt és sohasem viselt kabátot. Rendesen egy lépéssel elmaradva, lihegve ment nyomában a kis tanár, maga után cipelve a hátán széles pilóniját, akár esett az eső, akár rekkenő hőség szarította fehérre az utca porát. Idétlen, görbehatu, alacsony, szőke emberke volt. Összevissza hnszonnyéves, de így pápaszemmel az orrán lelkiismeretfurdalás nélkül harmincra is lehetett becsülni. Mindég levegő után kapkodva beszélt, mintha öt emeletet mászott volna meg. Bámulatós sok lelkesedés szorult össze törékeny vékony testébe a tudományos élet-ekben vett szép és nemes iránt.

Annai bizonyos, hogy nem a szép test kultusza, a sport füzte egymáshoz a két embert. Más ponton találkoztak.

Vajna Mátyás Berlinben végezte az egyetemet és mellesleg sokat foglalkozott a technika vívmányaival. Mikor hazajött és kényelmesen elhelyezkedett az örökségébe, a gazdaságán kívül semmi egyébbe nem is foglalkozott. Nem csoda tehát, ha a nyomorult kis fészekben az egyedüli értékes embernek Tamás Istvánt, a fizikust tartotta.

Lassan-lassan elválhatatlan jó barátok lettek. A fiatal professor örült, hogy az „iskolai tanfolyam” kívül álló, eredeti gondolatait van kinek elmondja, Vajna pedig boldog volt, hogy kiváló tanítómestere akadt.

Barátságukat szilárd alapra építették: közösen munkáltak egy egy találmány tökéletesítésén. Kölcsönösen segítették egymást. Az egyik éles megfigyeléseit, erős képzeletét a másik tudományos alapra helyezte, számok közé szorította, — s mindketten rohamosan haladtak előre a közös uton, kitűzött céljaik felé. Összel Vajna Pársból kis alroplan modelleket — fizikai muszereket hozott s attól kezdve éjjel nappal együtt voltak. Dogoztak keményen. Hogy min fa radoztak, senki sem tudta. Délutánonként el eljárógattak a közjegyzőék házába, — ez volt egyedüli szórakozásuk.

Garami Irenkébe voltak mindketten szerelmesek, s nem is titkolták egymástól. A szép, szellemes leányról rezignáltan beszélt mindig a tanár:

Lábizzadás, Kézizzadás, és Hónalyizzadás

ellen leg-
jobb a
eldugítja vagy
Kapható Debreczenben; Mihálovits Jenő, Mauthner, Muraközy és Radákovits gyógyszerárakban, valamint 1 K30 fill. illetőleg 80 fill. előzetes beklüldésével Molnár János gyógyszerésznél Szombathelyen.

Molnár-féle SUDORAN. Amerikai recept szerint készült legbiztosabb izzadás elleni szer. Teljesen ártalmatlan. Hatása nem aboan nyilvánul, hogy — mint az eddig ismeretes izzadás elleni szereknél a p rusokat — hanem az epidermisen át beszívódván az okot gyógyítja meg, hogy az okozat magától elmaradjon. Bekelés után az izzadás és az esetleges penetráns szag azonnal elmúlik. Ara 1 kor. 20 fill. próbadohoz 70 fill.

közérdeket szolgáló ügy elintézését megsürgesse.

Mert tegyük fel, — bárcsak meghazudtolhatnák ez a föltevésünk — hogy az elrendelt és foganatosított erélyes óvó rendszabályok dacára is behurcolják a veszedelmes kórt a külsőségre a város területére. Vagy tegyük fel, hogy máshonnan kerül Debreczenbe a tifusz vagy egyéb epidémia. Kérdjük: nem százszorta veszedelmesebb-e minden járvány Debreczenben, mint másutt, ahol csatornázás van és vízvezeték van? Hiszen nemcsak a külsőségeken, hanem itt a város belterületén sincs egészséges víz, sőt csaknem az egész belterületnek a talaja meg van fertőzve, éppen a csatornázás hiánya miatt. Azt hisszük, még a főlebbező városatyát is szomoruban érintené egy debreczeni járvány, mint annak a hatszázezer koronának a megtakarítása, amelyet szakértők véleménye szerint még csak meg sem lehet takarítani.

A külsőségeken történt hét vagy nyolc tifusz-megbetegedés miatt félrevernünk a harangokat lelketlenség volna. De nagyobb lelketlenség az az eljárás, mely a csatornázási akták körül folyik odafönn a belügyminisztériumban. Egy várost ennyire kitéve hagyni a járvány veszedelmének, éppen nem mellő az ország legfőbb közegészségügyi hatóságához.

— **Wekerle a királynál.** Budapestről táviratozzák, hogy *Wekerle* Sándor miniszterelnök ma reggel Budapestre érkezett. — Délelőtt 11 órakor a belügyminisztérium felkereste *Hadik* János gróf államtitkárt — aki most *Andrássy* Gyula gróf belügyminisztert helyettesíti — s két óra hosszáig tanácskozott vele. A miniszterelnök augusz-

szívélyességgel. — Többek között megírta őszintén:

— Nem akartam otthon lenni az esküvőkön. Így, messze tőletek jobban összebirom lelkemben egyeztetni a te boldogságodat és az én szomorúságomat. Harmadikán megyek haza, mikor már te elmentél a kedves nőddel naszutra. — Egy új eszmém támadt a félszerkezetet illetőleg... S irt őt oldalt új eszméjéről...

Harmadikán este csakugyan visszaérkezett lesóványodva, meggörnyedve. Az eső esett, c atakos, piszkos idő volt és a távoli állomásról gyalog ment be a városba. Szánalom volt ránézni, mikor nehezen, fáradtan gázolt a sártengerben, gyorsan összevonva köpenyét. Haza érve átöltözött és éjfélig le s fel sétálgatott a szobájában. Hogy is bírt volna elaludni? Életében először most gondolt gyűlölettel *Jávai* Vajnára.

Ő már valahol a tengeren van. Csókolja, öleli a leányt, akit én is szerettem... szeretek. Miért? Mert gazdag, van pénze. Mert a társadalom gazember! Nem becsüli meg azokat, akik munka mellett meggörbülnek, a szemöket elrontják.

Az eső odakünn elállt és már csak a fedelekről csepegtek a csöppek kísérteties egyhangúsággal. Tamás vette a sétabotját és kiment a piacra. Gyors léptekkel keresztül vágott a sűrű ködön, s ment egyenesen az egyetlen halványan égő lámpa felé. Az „Otthon” kávéház ajtaját jelezte a pislogó láng. A város egyetlen mulatóhelye volt, ahova már egy esztendeje valami so-süldözött női

tus hó közepe táján audiencián fog megjelenni a királynál, hogy a politikai folyóügyekről jelentést tegyen. Az osztrák miniszterelnök, *Bienert* báró ugyancsak e hó folyamán megy kihallgatásra az osztrák császárhoz.

Debreczen júliusban.

A város közigazgatási bizottságától.

Debreczen város közigazgatási bizottsága ma délután tartott ülésen *Kovács* József polgármester elnökölte. Jelen voltak *Vecsey* Imre főjegyző, dr. *Magoss* György t.-főügyész, *Bészler* Károly, *Király* Gyula tanácsnokok, *Latinovics* Mihály műszaki tanácsos, *Borsos* József városi építész, dr. *Táby* Mihály kir. ügyész, dr. *Tüdös* Kálmán főorvos, *Soproni* Károly h. pénzügyigazgató, *Somogyi* Pál, *Riekl* Antal bizottsági tagok és dr. *Hegedüs* István jegyző.

Az ülés megnyitása után kisebb felebezési ügyeket intéztek el, majd a szakelőadók megtették a múlt hónapról szóló közigazgatási jelentéseiket.

(Debreczen közegészségügye.)

Tüdös Kálmán dr. főorvos a város múlt havi közegészségügyi helyzetéről a következőket jelenti: Az elmúlt hónapban a közegészségügyi viszonyok jók voltak. A halálozások csökkentek. Feltűnően sok gyermek betegedett meg bélszékelybetegségben. A ragályos betegségek közül előfordult a kanyaró 34, vörheny 5, roncóló toroklob 1, hasihagymáz 11, fültümirigylob 2, számarhurut 4, bárányhimlő 2, vérhas 1 és trachoma 2 esetben. A gümőkór halálozási arányszáma 86, a bélszékelybetegségé 204 százalék. A piacvizsgálatok rendszeresen megtartottak; a legtöbb kifogások az üzleti helyiségek és eszközök tisztátalansága miatt emeltettek. Született 208 gyermek és pedig református vallású 86 fiú, 96 leány, római katolikus 25 fiú, 21 leány, görög katolikus 3 fiú, 4 leány. Elhunyt összesen 84 férfi és 102 nő; a szaporodás 72. Házasságra lépett 46 pár. Ebből református val-

lású 20 pár, római katolikus 6, izraelita 2, vegyes vallású 18 pár. A közkórház betegforgalma a következő volt: július hóra átjött 197 beteg, felvétetett júliusban 333 beteg, kibocsátott 227, meghalt 20, július hó 31-én ápolás alatt maradt még 233 beteg.

(Az adóforgalom.)

A pénzügyigazgató jelentése szerint a múlt hónapban egyenes adóban befolyt 165,985 korona, hadmentességi díjban 1844 korona, bélyegjövődékben 75,371 korona, jogilletékben 53,153 korona, dohányjövődékben 179,367 korona, fogyasztási és italadóban 25,909 korona. A miniszter 20 esetben adott fizetési halasztást.

(A közbiztonsági állapotok.)

Kovács József polgármester a város múlt havi közbiztonsági helyzetéről a következőket jelentette: Az elmúlt hónapban a rendőrség letartóztatott okirathamisításért 1, lopásért, gyilkosságért 1, rendőri kihágásért büntetett 187 egyént, a városról eltoloncoltak 17, a városban kereszttől toloncoltak 50, kényszerutlevéllel kiutasítottak 27 egyént. A rendőrfőkapitány, mint elsőfoku iparhatóság 39 iparengedélyt adott ki, melyekért 310 korona folyt be ipariskolai célokra. Kiadtak 71 darab munkakönyvet.

Ujabb bajok a Stenczinger-házzal.

Az özvegy nem írja alá a szerződést.

A tanács határozata.

Az egész város helyeselte a mikor híre ment, hogy a közgyűlés a Piac utca 12. számú házat, amely Debreczen legforgalmasabb helyén van, megveszi és lebontatja. A város kétszázötven ezer koronát ad a *Stenczinger* házáért. Míg ez a vásár nyélbe ütődött, volt a tanácsnak annyi baja a ház tulajdonosaival, hogy soha több, s már-már a tanácsban is fellélegzettek, hogy a házvétel a közgyűlési határozat belügyminiszteri jóváhagyásával perfekt lett. Nem volt hátra

Vajna volt és kétségbeesett, buta nézéssel meredt reá, barátjára. Az ölében *Lola* ült. Tamásnak fejébe tódult a vér és valami megdöbbenéssel vegyes haraggal fojtogatta a torkát.

— Mi az? — mordult fel.

Ugy tűnt fel neki most a saját hangja, mintha sohasem hallotta volna.

Vajna dadogva, sietve felelt neki, ösztönszerűleg érezve, hogy mit kell megmagyaráznia:

— Holnapután lesz... Elhalasztottuk. A kis jámbor tanár mély megvetéssel végignézte a részeg zsentrit:

— Jól van. Ocsmány vagy!

Megfogta a *Lola* kezét.

— Jöjj a lakásomra!

Lola éles, sértő hangon sipított fel:

— Na, hogy is ne! — *Mátyásé* vagyok ma!

Mátyás magához rántotta a leányt:

— Ne menj! *Lola*... *Lola* anyém!

Tamás egy pillanatra várta, aztán vörös kurikákat látott ugrálni a szemei előtt és hideg izzadság futotta át a testét. Felordított:

— Gazember! — és botjával teljes erejével fejbe vágta a legjobb barátját, *Pávai* Vajna *Mátyás*t, a zsentrit. Vért látott, zürzavaros lármát hallott és botorkázva lépett ki az utcára.

S mintha gondolkozott volna:

— Irén! Az övé lett a társadalom jogán. Csak Irén: *Lola* az anyém és elrabolta a gazember.

Uj! Uj! Uj! tüveg és porcelán tizlet nyílt Glück József cég alatt Debreczen, Piac-u 6, a nagytemplommal szemben. Szigoruan szabott árak

egyéb, mint a szerződés aláírása. A szerződés szerint a város 1909. évi november 1-étől birtokába veszi a házat, de özv. Stenczinger Károlynénak megengedi, hogy az emeleti lakosztályt 1910 évi május 1-éig díj talanul használhassa.

Ez a megállapodás jött létre a hosszú tárgyalások végén s most, a midőn már az egész ügy befejezést nyert volna, előállott özv. Stenczinger Károlyné egy beadványával, amelyet a tanácshoz intézett. Ebben az írásban kijelenti Stenczinger Károlyné, hogy nem írja alá a szerződést, ha a tanács most ki nem jelenti, hogy az emeleti lakosztályt ne 1910. május 1-én, hanem május 31-én tartozik átadni. Beadványában a tárgyalások eredményét, ügyvédet megszegényítő rabuliztikával igyekszik Stenczinger Károlyné bizonyítani, hogy neki mily kellemetlen a költözökódés, továbbá, hogy az emeleten kiadott butorozott szobákat nem ürítheti ki 1910. évi május elsejére. Végül siránkozik a beadványban, hogy a ház miatt mennyi kellemetlensége volt.

A város tanácsa ülésén foglalkozott Stenczinger Károlyné kérésével s egyhangulag elutasította azt a kérelmét, hogy az emeleti lakosztályt május elsején használja. Felhívja a tanács Stenczinger Károlyné, hogy nyilatkozzék hamarosan, hogy 8 nap lefolyása alatt a már megállapított feltételek mellett hajlandó-e aláírni az adásvételi szerződést. Amennyiben ezt meg nem tenné, a város tanácsa utasította Magoss György dr. főügyészt, hogy a tulajdonjog bekebelezésére alkalmas okirat kiadása iránt a pert haldéktalanul tegye folyamatba a Stenczinger örökösök ellen.

Zeppelin diadala.

Minden baj nélkül leszállott.

Majna-Frankfurt, augusztus 5. A „Zeppelin II” léghajó ma 4 óra 40 perckor Köln felé indult. — Limburg an der Lahnól reggel 6 óra 20 perckor feladott távirat közli, hogy a „Zeppelin II.” léghajó éppen most szállt el gyors repüléssel délnyugati irányban a város felett.

Köln, augusztus 5. Zeppelin gróf lég-hajóját hét órakor reggel Nieder-Lahnstein felett látták. Éjszaki szél fu. Ezer és ezer ember szállta meg a Rajna partjait és ujjong Zeppelin felé. A bingeni és rüdesheimi magaslatokon is ezekre menő embertömeg állt, de ezek már nem részesülhettek abban az élvezetben, hogy Zeppelin utazásait lássák, mert Zeppelin gróf ezuttal Limburg-Ems felé röpül. A léghajó a könnyű felhők-től elborított égboltozaton messze ellátszik. A léghajó a Rajna völgyén át nyugodtan és büszkén, nagy sebességgel röpül a célja felé. Zeppelin gróf megérkezését Kölnben fél 10 felé várják.

Köln, augusztus 5. Zeppelin gróf lég-hajóját Kölnben kilenc órakor megpillantották, de a léghajó, mielőtt a városhoz érkezett volna, megváltoztatta előbbi irányát és Duron felé röpült. A léghajó semmiestre se köthet ki tizenegy óra előtt, mert a szél nagyon erős és csak nehezen bír vele megküzdeni.

Chalons sur Marne, augusztus 5. Sommer léghajós tegnap este Fahrman féle hip-lánon felszállott és 2 óra 10 perccel maradt a levegőben. Benzinhány következtében kénytelen volt kikötni.

Kölnből táviratozzák: A lakosság óriási örömrivalgással fogadta Zeppelin diadalutját. A léghajó megkerülte a kölni domot és aztán a bingeni sikságon minden baj nélkül leereszkedett.

Az ország termése.

Miért termett kevesebb buza.

A hajdumegyeyi eredmények.

A földmiveltésügyi miniszterium most tette közzé az 1909. augusztus elseji termésbecslést. E jelentés szerint, melyhez az adatokat a gazdasági tudósítók szolgáltatják, buza termett az idén 34,022.600 métermázsza, rozs 11,866.700 métermázsza, árpa 14,564.700 métermázsza, zab 12,959.300 métermázsza.

A miniszterium közli a tavalyi termés-eredmény adatait is, amelyekhez képest az idei termés főképp búzában visszaesést mutat; e szerint körülbelül 7 millió búzával termett az idén kevesebb, mint tavaly. Ez azonban nem jelenti azt, hogy az idén rosszabbul fizetett a búzaföld, mert az 1908. évi adatokban Horvátország termése is bennfoglaltatik, ellenben az 1909-ik évi termés-kilátási adatokban csak a szűkebb értelemben vett Magyarországról van szó. Másik oka az idei kisebb búzatermésnek az, hogy 1909-ben a búzával bevetett terület 483 ezer holddal kevesebb lett, mint tavaly, vagyis a búzatermő terület 6,214.624 holdról lecsökkent 5,731.624 holdra. Tehát valójában nem rosszabb a termés, mint tavaly, hanem kevesebb területen termeltek. Ilyen körülmények között sürgős szükség volna a pillanatnyi buzáhiányon a vámhatárok nyújtásával segíteni, másrészt pedig kiterjeszteni a földmiveltésügyi miniszteriumnak a figyelmét a nép élmézését annyira veszélyeztető termőterület csökkenésének okaira és orvoslására.

Hajdumegyében a búzaföldek hozama nagyon silány volt; katasztrális holdankint 4.72 métermázsza buza termett, ami az országos termésátlagon, 5.93 métermázsán alól maradt.

Rozsban is gyöngye a termés Hajdumegyében; az országos átlagtermés 6.38 métermázsza volt, míg a hajdumegyeyi földeken csak 5.87 mm. rozs termett kat. holdankint.

Csak az árpa és a zab fizetett kitűnően, főülmúlva az országos átlagtermést. Hajdumegyében 7.53 mm. árpa és 7.44 mm. zab termett kat. holdankint.

A debreceni tifuszesetek.

Ujabb megbetegedések a cigánytelepen.

A főorvos jelentése.

A komoly veszedelemmel fenyegető tifuszjárvány, amely a debreceni külsőségben a napokban kitört, erősen foglalkoztatja Debreczen város orvosi hivatalát. A Balogh-féle téglagyári telepen ütött ki a tifusz, mint azt megirtuk, a baj azonban tulajdonképpen a mellette levő cigány-telepekről keletkezett. Ezen a környéken cigány-karavánok tanyáznak és a tifusz-bacillusokat a rendetlen, piszkos helyen élő cigányok behozták a határra s az egész területet megfertőzik vele. A baj ugyszólván minden nyáron föllépett, de az óvatosság mindenesetre fontos, nehogy egyszer mégis katasztrófa következzen be s a járvány, nagy mértékben átcsapjon a városba. Ma különben, mint a főorvosi hivatal jelenti, ujabb két megbetegedés történt, bár a főorvosi hivatal minden intézkedést megtett a baj tovább terjedésének megállítására.

A tifuszról szóló jelentés vétele után, mint azt mai számunkban megirtuk, Kovács József polgármester azonnal erélyes óvintézkedéseket tett, amelyek végrehajtásával a rendőrkapitányt bizta meg.

A főorvos jelentése szerint a rossz víz az oka a tifusz kiütésének. Ime egy komoly tanulság arra, hogy mily könnyelmű játékot üznek azok, akik Debreczen város közönségének elsőrendű egészségügyi intézményét, a vízvezeték és csatornázás létesítését üres frázisok cégére alatt megakasztották.

Vajjon ki veszi a lelkére, ha e baj a vízvezeték miatt évről-évre emberáldozatokat kíván? Mégis csak nagyfokú malicia kell ahhoz, hogy egy már tétő alatt levő dolgot a város közönségének érdekei ellenére huzzanak halasszanak ok és alap nélkül.

Kiderített régi gyilkosságok.

Hat év múlva elfogott gyilkos.

Ezelőtt hat évvel páratlan kegyetlen, borzalmas módon meggyilkolták Nagyszalontán Balogh Imre malomtulajdonost. Éjszaka a malom udvarába bemásztak, az udvaron át betörték a malomtulajdonos lakásába és miután megkötözték, kábítószerekkel elaltatták és több fejszeapással megölték.

A gyilkosság után kirabolták a malomtulajdonos Wertheim-szekrényét és elvittek onnan 600 koronát. Akkoriban a csendőrségnek rendkívül nagy és fárasztó munkát adott ennek a borzalmas bűncselekménynek a kinyomozása. Balogh Imrének igen sok haragosa volt és nem lehetett tudni sokáig, kik és milyen okból követték el a gyilkosságot. Több mint három hónapi nyomozás után kiderítette a csendőrség, hogy hat malommunkás bűnbandája a gyilkosság elkövetője. A banda fejét: Szántó Kálmánt és négy társát elfogta a csendőrség. Szántó a nagyváradi törvényszéknél tizenkét évi fegyházat kapott. A többiek hat-hat esztendő. Ezek már jövőre ki is szabadulnak Szamosujvárról. A banda egyik tagját azonban, akinek pedig főszerepe volt Balogh Imre meggyilkolásában, Hendre Csurgó János nem tudta elfogni a csendőrség. Eltűnt nyomtalanul, mintha a föld nyelte volna el. Kutattak, nyomoztak utána az egész környéken, egész Biharmegyében, sőt később az egész országban is, de nem találták.

Ugyanebben az időben történt, hogy Hendre Csurgó Jánosnak a felesége meghalt. Allítólag tüdővészben. A temetés után azonban a falubeliek beszélni kezdtek, hogy az asszonyt férje tette el méreggel láb alól, azért, hogy könnyűszerrel hozzájuthasson az asszony kis vagyontárához, szőlőjéhez, házához. A megejtett boncolás tényleg igazolta, hogy sok igazság van a falusi mendedmondában. Az asszony holttestében sok arzénikumot találtak és az orvosok véleménye szerint ez a gyilkoló mérge rohamosan sietette a különben is beteges, gyöngye asszony halálát.

A gyanu a férjre irányult. A csendőrség le is akarta tartóztatni, de nem találta sehol Csurgó Jánost. Azóta hat év telt el. A nagyszalontai csendőrség már régebben abbahagyta a Csurgó János után való eredménytelen nyomozást és az egész ügyet befedte már a feledés moha. Nem lehetett gondolni sem arra, hogy valaha csendőrkézre kerül.

Hétfőn délelőtt a véletlen mégis segített a hat év óta eredménytelenül nyomozó csendőröknek. — Az egyik nagyszalontai csendőr, Berki Sándor, aki hat évvel ezelőtt

részt vett a Csurgó János után való nagy hajszában, hétfőn Rojton írt a hetipiacon. Egyszerre az egyik dőzsás-szekér mellett megpillantotta Hendre-Csurgó Jánost. Nagyön megváltozott. Csak a csendőr éles szeme vette észre a személyazonosságot. A hajdani malommunkás szakállt eresztett, oláh ruhába öltözött és mint a rojtjak mondják, lókupekádóssal kereste utóbb a kenyerét. A csendőr egyenesen feléje tartott. Erre Csurgó János észrevéve, hogy veszélyben van, el akart menekülni. Berki Sándor utána szaladt és a falubeliek segítségével el is fogta. Az elfogott ember hamarosan beismerte, hogy ő a keresett Csurgó János. Hozzálan is tagadott volna, mert a rojtjak közül igen sokan ráismertek.

Általános sztrájk Stockholmban

Negyedmillió ember sztrájkja.

A sirások nem temetnek.

Amire Svédország munkássága már régóta készülődik, aminek bekövetkeztét a hosszú vizzályból bizonyosra lehetett venni. Stockholmban ma kitört az általános sztrájk. A vállalkozók szövetségének azon határozata folytán, hogy 80 000 munkást kizárnak, az összes szakszervezetek elhatározták, hogy augusztus 4-én sztrájkba lépnek.

Az általános sztrájk hatása egészen felforgatta a város képét. Stockholmban a közúti vasut alkalmazottai ma abbahagyták a munkát. A Stockholmba érkező külföldi utasok száma évek óta nem volt oly csekély, mint az idén. A turisták elhagyták Stockholmot. A közúti vasúti és bérkocsi-forgalom megszűnt.

A fegyverkereskedéseket az utóbbi napokban rendkívül sokan keresték fel. A bankok tömegesen vásárolják a revolvereket. A gárgyárakat és az elektromos műveket katonaság őrzi. A szocialista országos titkárság elnöke kijelentette, hogyha nem vonják vissza a katonai őrseget, akkor a világító művek munkásai is sztrájkba lépnek. A sztrájkolók száma 250 000. A vasúti személyzet nem sztrájkol, de a vízvezetéki, a világítási művek és a közúti vasutak munkásai sztrájkolnak.

A mai kitört általános sztrájk olyan nagy, amel, hez fogható még sohasem volt Európában. A sztrájk ma reggel egyidejűleg kezdődött az ipar minden terén és a forgalmi eszközök alkalmazottai is abbahagyták a munkát. Kétségtelen, hogy a vasutasok csatlakozni fognak a sztrájkhoz, amint hogy a táviróhivatalnokok már is sztrájkolnak és a táviró intézmény műszaki alkalmazottai és munkása is csatlakoznak. A sztrájkolók a világ minden részéről segítséget fognak kapni.

A rendet és nyugalmat sehohsem zavarták. Az üzletek nyitva vannak. Malmóból jelentik, hogy a kikötőben, ahol csak kevés hajó horgonyoz, a munka legnagyobb részt szünetel. Solenben a sztrájkolók száma 45 000, ezek közül 8000 malmói munkás.

Stockholmból jelentik: Az északi temető sirásói ma beszüntették a munkát. A déli temetőben még dolgoztak, de ma már a sirások itt is csatlakoznak a sztrájkolókhoz.

Szentgyörgyi és a zsidók.

*

Ditrói Mór igazgatása alatt a kolozsvári színházban történt a következő eset, amelyet Bihari Akos beszélt el legutóbb Nagyváradon.

Ujházi Ede vendégszerepelt Böles Nátánban. A pátriárka szerepét Szentgyörgyi István, a debreceni színháznak éveken át volt tagja játszotta. A pátriárkának, akiről a legjobb jóindulattal sem lehet állítani, hogy Lessing valami nagy filozofitának alkotta volna meg, — a darab folyamán nyolcszor tiszteleg is el kell mondania:

— Bármilyen történék is, a zsidónak égni kell! Máglyára vele!

Közvetlenül az Ujházi vendégszereplése után Szentgyörgyi jutalomjátékaul a csikós volt kitéve.

Szentgyörgyi kétségbeesve fordult Ditróihoz:

— Igazgató ur, ha én ma a színpadon ennyi zsidót megégetek, akkor holnap a jutalomjátékomra egy zsidó sem fog eljönni. Üres lesz a színház. Vegye el tőlem ezt a szerepet.

Ditrói térsán nézett Szentgyörgyre.

— Nem lehet, kedves művészem. A műsorviszonyok nem engedik meg a szerepváltoztatást. A pátriárkát önnek kell át szania.

Szentgyörgyi bosszusan távozott.

— No várjatok, — gondolta — majd tulajdarák én az eseteken.

Jött az előadás.

Szentgyörgyi, mikor szerepében az ominózus sorokhoz eljutott, mindig csak ennyit mondott:

— „Bármilyen történék is, a zsidónak...“

Itt megállott. Nem folytatta tovább. E mondat közepén bámulatos következetességgel mindig köhögni kezdett. Tenyerét szája elé emelte és a sor másik felét a szakállába mormogta, úgy, hogy még a partnerei sem hallották meg. A vészes szavakat egyszerűen lenyelte.

Előadás után kedélyes vacsora volt a „Rózsabokor“ ban. Szentgyörgyi örült, hogy a csinyje ilyen jól bevált és jókedvűen falatozott. Egyszerre csak hozzálép Krausz Dávid bátyának és így szólt:

— Szentgyörgyi óhr, maga ma este nem tudta a szerepét: nem megyünk el a jutalomjátékára.

Szentgyörgyinek kiesett a falat a szájából.

Színház és Művészet.

A debreceni színésziskola. Második évfolyaába lép ez év szeptemberében a debreceni színésziskola, melynek agilis igazgatója, Solymosi Elek minden alkalmat és eszközt megragad, hogy valóban lényegpótló intézményt csináljon. Az iskoláról a következőket írja a Pesti Hírlap tegnapi száma:

A debreceni színésziskola, amelynek Solymosi Elek, a népszínház volt művésze az igazgatója, a második évi tanfolyamát szeptember hó elsején kezdi meg. Az első vidéki színésziskola azoknak akar alkalmat adni a színi pályára való készülésre, kiket a szüleik nem szívesen bocsátának a főváros ellenőrizhetlen forgatagába. A színész iskolai tanfolyammal kapcsolatosan Solymosi a szenoklásnak is kurzust nyitott s a „Debreceni szónokiskola“ egyetlen a maga nemében. A színésziskolának a második évében esti tanfolyama is lesz s a beiratkozás az összes szakokra augusztus 25-én kezdődik.

Elfogott vásári folvajok.

A rendőrség éjjeli razzlaja.

A debreceni nagyvásár kezdetével mindig kibővül a rendőri krónika. Ahogy a vásártéren fölállítják a bódékat, mindigszoroson hozzátartozik az, hogy egy pár, szinte a föld alól teremt zsebmetaszt, notórius tolvajt elfog a rendőrség. Ma még csak az állatvásár kezdődött meg, de a betörő urak máris igen tekintélyes számban vonultak föl s megkezdték operációikat a vásárló közönség zsebére.

A rendőrség azonban viszont tisztában van azzal, hogy ilyenkor milyen intézkedéseket tegyen s kettős éberséggel figyeli a zsebmetasztók munkáját. Ma már négyet csípett el ezek közül a rendőrség: Tardi Gábor, Kelemen Antal, Bozsányi József és Pál Antal rovott multu csavargókat, akiket már többször tiltottak ki Debreczenből. Ezek a derék férfiak zsebtolvajlásból s más bűnös manipulációkból élnek s valamennyien megvannak örökítve irásban és képben a rendőrség bűnügyi krónikájában. Még az a szerencse, hogy ezeket idejekorán elfogták, legalább nem vehetnek aktív részt a nagy vásárban.

A rendőrség néhány közege ma éjjel különben Mile Pál r.-kapitány vezetésével razzliát tart a lebujokban és egyéb büntészekben s bizonyosan egypár hirhedt alak kerül ismét hurokra.

A lövöpetrii hitvesgyilkosság a debreceni tábla előtt.

Az ügyész megfőlébbezte a vádtanács határozatát.

A lövöpetrii hitvesgyilkosság ügye most újabb fordulatot nyert s az érdekes bűnpörnek számai most ide húzódnak Debreczenbe, amennyiben a nyiregyházi kir. ügyész föllebbezése folytán az összes periratokat a debreceni kir. táblához tették át, amely a jövő héten, minden valószínűség szerint már foglalkozni fog a nagy szenzációt keltett bűnpörrel. Az érdekes fordulatról az alábbiakban értesít bennünket nyiregyházi tudósítónk:

Róth Albertnek, a lövöpetrii földbirtokosnak, akit tudvalevőleg azzal vádoltak, hogy feleségét, Weisz Irmát megmérgezte, nevezetes bűnpörre az utóbbi időben már-már ellaposodott. Terhelő bizonyítékokat nem igen tudtak összehalmozni s egy ideig stagnált is a lövöpetrii bűnpör.

A nyiregyházi törvényszék vizsgálóbírája most azonban a kihallgatásokat befejezte. Egy hatalmas társzekerre való az a sok irás, jegyzőkönyv tanuvallomás, ami ebben a rejtélyes ügyben felhalmozódott.

A nyiregyházi kir. ügyész Róth Albertet gyilkossággal, Pajka Borosa és cselédtársát pedig bűnpalástolással vádolja. A nyiregyházi törvényszék vádtanácsa foglalkozott ezzel az ügygyel.

A vádtanács úgy találta, hogy a beszerzett bizonyítékok nem elegendők arra, hogy megállapítsák Róth Albert bűnösségét, legkevésbé pedig a cselédek bűnrészes voltát. A vádtanács ez alapon az ügyész vádiratát elutasította.

Ebből az következnék, hogy Róth Albertet azonnal szabadlábra helyezték. Erre

azonban nem került a sor, mert a kir. ügyész megfeleltette a váditanács határozatát.

Az ügy tehát a debreceni kir. ítélőtábla elé került. A bűnpörre vonatkozó összes iratokat ma már át is küldték a debreceni táblához, amely minden valószínűség szerint, már a jövő héten foglalkozni fog a lövőpetrii szenzációs bűnpörrel.

HIREK

— **Kossuth Karlsbadban.** Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter szombaton utazik el Wiesbadenből, hogy kuráját Karlsbadban folytathassa. Kossuth Ferenc részére itt az Anna-szállodában béreltek lakást.

— **A román királyné Budapesten.** Budapestről táviratozzák: A román királyné ma délben tizenkét órakor Sinajából Budapestre érkezett. A királyné szalóncokiját áttették a másik vágányra s két óra néhány perc múlva a királyné vonatja Bécs felé indult.

— **Egy főrend halála.** Budapestről táviratozzák: Lukács Antal főrendiházi tagot egy ós nemesi család sarját ma villájában szívroham érte s meghalt. Lukács Antal igazgatósági tagja volt a budapesti Földhitelintézetnek és a Hitelbanknak. Halála nagy részvétet keltett Budapesten.

— **A városok segítése.** A kormányhoz közel álló oldalról jelentik: Abból az alkalomból, hogy Hadik János gróf államtitkár, Hartl Sándor dr. miniszteri tanácsosnak, a belügyminisztérium városi ügyosztálya főnökének kíséretében az elmúlt héten néhány napig Tiszadobon volt a belügyminiszternél, egyes lapokban az a hír jelent meg, hogy a nevezettek arról tanácskoztak, hogy a városoknak az 1909. költségvetés keretében megszavazott két milliónyi segélyösszeget rendelti uton osztják e szét, vagy pedig bevárják a parlamenti viszonyok kialakulását és akkor törvényhozási uton határozzák meg a felosztás kulcsát. A mi értesítésünk szerint erről sem Tiszadobon, sem másutt nem folyt tanácskozás. A megszavazott két millió korona szétosztásának akadályát nincsen s a pénzügyminisztérium, amelynek költségvetésébe van fölveve ez az összeg és amely hivatva van ezen ideiglenes segély szétosztása tekintetében intézkedni, a városok érdekében bizonyára megteszi, hogy a gyakorlati lehetőség szerint a lehető leggyorsabban fog a szétosztás iránt intézkedni. A szétosztási kulcs tekintetében sem lesz nehézség, mert ez a két millió csak ideiglenes jellegű segítség lévén, nem ütközik akadályba az, hogy a szétosztásnál alapul az a kulcs szolgáljon, amelyet abban a javaslatban állapítottak meg, amelyet a belügyminisztérium a városok segélyezésének végleges rendezésére már kidolgozott, amelyet Tiszadobon tárgyaltak. A végleges rendezésről szóló javaslatnak kulcsát minden törvényhozási intézkedés nélkül alkalmazhatják a mintegy pillanatnyi segélyül megszavazott két millió szétosztásánál s így ez már soká nem kés hetik. Azt hisszük, ezzel teljesen megnyugtattuk azokat az illetékes tényezőket, amelyek attól tartanak, hogy a segélyosztás a parlamenti viszonyok kialakulásától függ. Ez már tisztára technikai adminisztratív ügy, amelynek a pénzügyminisztérium részéről minél gyorsabb lebonyolítását a városok érdekében mi is igen óhajtanánk tartjuk.

— **A Mester-utcai sorompó.** A debreceni—füzesabonyi és a debreceni—hajdunánási vasúti igazgatósága a két vonalnak Mester-utcai keresztezésénél csengőkészülékkel ellátott sorompót akart készíttetni. A közigazgatási bejárás erre vonatkozólag aug. 13-án délelőtt 9 órakor lesz. Az illetékes tényezők a nevezett napon a városháza nagytermében fognak találkozni.

— **Izraelita istentiszteletek.** Az izr. hitközség előjárósága értesíti a tagokat, hogy a Deák Ferenc-utcai izr. templomban az istentisztelet — további rendelkezésig — a következőidőben fog kezdődni: Pentek este háromnegyed 7 órakor, szombaton délelőtt 9 órakor, délután fél 5 órakor. Köznapokon reggel 6 és este 7 órakor.

— **Uj állomásépület Szigeten.** Mára marosszigetről írják. Rége óta vajudik már az a kérdés, hogy mi módon kellene a máramarosszigeti vasúti állomási épületet a forgalom emelkedésének megfelelő módon rendezni és megnagyobbítani. Az utóbbi időben a kereskedelemügyi minisztériumban ennek a kérdésnek radikális megoldását tartják célravezetőnek, másszóval egészen új, nagyszabású állomási épület emelésének a gondolatával foglalkoznak. A terv a kereskedelemügyi minisztérium kebeléből indult ki s habár a költségvetési munkálatok még nem indultak meg, de a szakközvegek máris élénken foglalkoznak az előmunkálatokkal. Ebben a tárgyban szerdán déli 12 órakor értekezlet volt az állomásfőnökségnél, amelyen Baacsinszky Vladimír dr. debreceni üzletvezetőhelyettes elnökölte alatt, Baacsó Pál forgalmi osztályvezető Debrecenből, Mándy Bertalan forgalmi főnök Szatmárról, a kassai posta és táviratigazgatóság képviselője, Skrovina József osztálymérnök, Wilhelm Samu állomási főnök vesznek részt. A mostani épületet — természetesen megfelelő javításokkal és átalakításokkal — a posta és távirat hivatal, valamint tisztviselői lakások céljaira használhatnák fel. Az építkezés és az átalakító munkálatok, hosszabb időt vesznek igénybe és az új épület legkorábban csak 1911-re lehet készen.

— **Kivégzés Párisban.** Párisból táviratozzák: A kora reggeli órákban, kevéssel öt óra előtt Páris egy kivégzésnek a látványában részesült. Tíz év óta Páris meg volt kímélve a kivégzésektől, de a kamara szavazata a halálbüntetések eltörlésének kérdésében arra indította a köztársaság elnökét, hogy az igazságszolgáltatásnak ebben az esetben szabad folyást engedjen. A mai kivégzett egy Duchemin nevű fiatalember volt, aki hogy száz frankot lophasson, anyját meggyilkolta.

— **Halálozás.** Özv. Adler Ignácé fájdon lommál tudatja, hogy férje, Adler Ignác, hosszas szenvedés után Kolozsvárt meghalt. (Minden külön értesítés helyett.)

— **A Wright-testvérek repülőgépgyára.** A Wright-testvérek, hír szerint azzal a tervvel foglalkoznak, hogy egy nagy gyárat alapítsanak, amely aeroplánokat fog készíteni. A Wright-testvéreket magánemberek valósággal elárasztják repülőgépek megrendelésével. Wright Orville kijelentette, hogy senkinek sem fognak aeroplánt eladni, aki nem tudja igazolni, hogy a géppel banni tud. Egy-egy ilyen Wright-szisztéma szerint készült és tökéletesen felszerelt repülőgép körülbelül 7500 dollárba, tehát körülbelül 38.000 koronába kerül.

— **A cár kegyelmez.** Londonból táviratozzák: A cár az utóbbi napokban amnesziát írt alá, amelylyel sok száz politikai bűnösnek megkegyelmezett. A küszöbön álló osbornei látogatás alkalmából az angol rendőrség lázas tevékenységet fejt ki körülbelül kétszáz angol rendőr van összpontosítva az osbornei kastély környékén.

— **Nasztics megszökött.** Zágrábról táviratozzák: Nasztics, a nagy zágrábi pörnek főhőse, ma Horvátországból megszökött, valószínű, hogy Budapestnek vette útját.

— **Lövöldözések egy vonatra.** Miskolcra táviratozzák: Szerencs és Miskolc között a gyorsvonatra ismeretlen tettesek rálöttek. A golyó egy szerencsi ügyvéd és feleségének feje fölé hatolt be a vonatba.

— **A Szikszai és Tábornoki házi bérletek.** Tudvalevő, hogy a város a Szikszai és Tábornoki házat megvette. A házban lévő boltok és lakások bérleti szerződése lejárt s a város tanácsa a mostani bérlettel az új szerződések megkötése iránt tegnapi üléséből kifolyólag intézkedett.

— **Női holttest a rőzse közt.** A földmunkára siető keszűi földmunkások Pellérd és Keszű között, az országút melletti réteken egy nagyobb rőzsetömegben női holttestre bukkantak, melynek kezei hátra voltak kötve és meg voltak kötözve lábai is. A jegyzőségél jelentést téve, onnét a fősolgabírói hivatalhoz és a csendőrséghez, majd a kir. ügyészséghez is érkezett jelentés. A vizsgálóbíró ugyanekkor egy másik ügyben Hercegszőlősen tartván helyszíni vizsgálatot, helyettese szállt ki a királyi ügyészséggel és orvosokkal Keszűbe, ahol a községvárára hozták a holttestet, hogy azt fölboncolják. A már fölcsúzlaknak indult, 4-5 napja ott heverő holttest egy ötven és hatvan év közötti rendszeren öltözött parasztasszonynak volt a holtteste, de bár sokan jártak a helyszínén, majd a községi hullaházban, azt senki föl nem ismerte. A boncolás eilenben megállapította, hogy a szenvedés az asszonyt megfojtotta és a megfojtás előtt kötötték hátra a kezét, hogy védekezni ne tudjon. Amint ismeretlen a hulla, épp annyira homályos, ki követhette el az öreg asszonyon a kéjgyilkosságot, mert a szenvedés kétséget, hogy arról van szó. Valószínű, hogy a gyilkosság távol a falutól történt és úgy hozták oda, arra a helyre az áldozatot bizonyára éjnek idején, abban a reményben, hogy ott nem ismeri föl senki a holttestet és így kevésbé fognak érdeklődni annak kiderítése iránt.

— **Tüntető horvát papok.** Fiuméből táviratozzák: kinos feltűnést keltett Fiumében ötszáznegyven pap tüntetése. A horvát papok Spalatóba indultak s amikor Fiuméba megérkeztek, ezzel a felkiáltással tüntettek:

— Éljen a horvát Fiume.

A fiumei polgárság elhatározta, hogy, ha a papok visszajönnek Spalatóból, tüntetni fognak ellenük.

— **Szociálista polgármester.** Berlinből táviratozzák: Lambrecht pfalzi városba nemrégiben szociáldemokratát választott polgármesterré, de a kormányhatóság nem erősítette meg a választást. Ilyen körülmények között tegnap új választásra került a sor és újból szociáldemokrata polgármestert választottak.

— **Elhagyta a szülői házat.** Boros János hajdunánási lakos jelentést tett ma a rendőrségnek, hogy tizennyolc éves serdülő szép Katica leánya eltűnt hazulról. A leány azért hagyta el a szülői házat, mert az apa nem akart beleegyezni abba, hogy a leány ahoz menjen nőül, akit szeret.

— **Harcászati lövészet a sámsoni dombokon.** A debreceni házi ezred pénteken a sámsoni dombokon harcászati lövészetet tart. A katonai parancsnokság értesíti a közönséget, hogy reggel hét és nyolc óra között ne járjanak arra.

— **Csak ótágu korbáccsal.** Nagyváradról táviratozzák. Tegnap a hadapródiskola előtt a sétatér bokrai között egy véresre vert hét éves leánykát talált a rendőr, aki a súlyosan sérült kislányt beszállította a biharmegyei közpórházba. A kislányt az apja, Somogyi Imre honvéd számvető őrmester verte véresre. A kegyetlen apát tegnap halgatta ki a rendőrség. Tiltakozott az ellen, hogy az ártatlan kis csöppséget karddal bántalmazta volna s azt mondta, csupán egy ótágu borkorbáccsal verte véresre a gyermeket.

— **Lövöldözés a szerb-török határon.** Belgrábról táviratozzák: A szerb-török határon lévő Medare őrházánál egy albán csoport és a szerb határőrök között mintegy két óráig tartó csatározás fejlődött ki, melynek folyamán egy albán elesett, többen megsérültek.

Apró hirdetések.

Ha valamit venni, vagy eladni akar, tudasasszandékát a „Debreczeni Független Újság” apró hirdetési rovatába, N. n. c. sen gyorsabb, biztosabb és olcsóbb módja annak, hogy célját elérje, mert apróhirdetését már a megjelenés napján sok ezer ember olvassa.

Levelezés.

„Biztos állás”, „Fruska”, „A kis Julis”, „Fess kadét”, „A ki mer az nyer”, „Az ügyvéd”, „Jáls”, „R. M.”, „Plátó”, „Ószirozsa”, „Tibor”, „Mese asszony”, „Kellemes levelek” levelei vannak a kiadóban.

„Független asszony” vegye át levelét mért késik el csokolja sokszor az ön Tiborja.

Betöltendő.

Kézilány, ügyes, azonnali állandó foglalkozást nyer és ugyanott tanulólány is felvétetik. Czim a kiadóban.

Szikviz elárúsításra óvadékképes egyén felvétetik. Irásbani ajánlatok Szliuka István szikvizgyárához Debreczenbe küldendők.

Adás-vétel.

Znákok, vízmentes és rostáló ponyvák úgy köcsön mint megvételre a legolcsóbban beszerezhető Fohn József zsáküzletében Petöfi-tér a nagyalomák közeliében.

Vigyázzon! Uraktól levetett ócska ruhákat igen tisztességes árban vesz Rósenberg Béni Bádogos-utca 4. szám.

Madár kalliták igen jó karban levők jutá nyos ár mellett kapnató Eötvös 4. sz. a.

Kerestetik egy jókarban levő kerékpár készpenz fizetés mellett megvételre.

Eladó 2 ágy és 2 szekrény elköltözés miatt. Czim a kiadóba.

Két alig használt fürdő szoba berendezés és egy Meidinger kályha olcsón eladó Piac 61. Fiscner Adolf,

1 drb ötrétű férfi és fiu gallér 12 kr. 1 pár kezelt 15 kr. Sugar Dezsónéi Piac-utca 19. sz.

Lakás.

Ujnan festett két utcai szoba butorral a vagy anélkül kiadó. Bethlen-utca 12.

Egy modern minden komforttal ellátott három szobás utcai lakás a meliekhelyiségekkel együtt nov. 1-ére kiadó. Czim a kiadóba.

Két utcai szoba külön kijáratral csinosan butorozva minden orán kiadó Jókai-utca 5. sz. a.

Gyermektelen házaspár 3 szobás utcai lakást keres novemberre. „Csendes lako” jengére a kiadóba.

Kiadó 2 lakás, mindkettő 2 szobás Mester-utca 39. szám alatt.

Különféle.

Hagánkutató iroda. Iskola utca 4. szám Kényes megbízásokat, megfigyeléseket és nyomozásokat vállal, úgy magán, mint családi ügyekben. Kramer József.

Hatvan-utcán a kuttal szemben az 54. számú ház eladó.

Területe 400 □-öl. Aki megvenni akarja, forduljon levelben hozzám. Lengyel Imre Hajduszoboszlón.

Stock-Cognac
Medicinal
szavatolt valódi bor-párlat
Camis és Stock
gőzpároló telepéből,
BARCOLA.
Egyedül Cognac-gőzfőző állandó hivatalos vegyi ellenőrzés alatt.
Kapható minden jobb üzletben.

„MINERVA” általános biztosító részvénytársaság.

Budapest, V., Eötvös-tér 2. sz.

(az Assicurazioni Generali házában.)

Alapító intézetek: Magyar általános takarékpénztár részvénytársaság. Triestti általános biztosító társulat (Assicurazioni Generali) Első o. általános baleset ellen biztosító társ.

ELVÁLLAL:

Baleset-
Szavatossági- és } biztosításokat.
Automobil-
Versenylovak,
Telivérek- és } biztosítását.
értékesebb
Tenyész állatok

Óvadék biztosítást.

Ügynökök és helyi képviselők az ország minden részében felvétetnek. Oly biztosító társaságok képviselői, kik fenti ágazatokban nem dolgoznak, mert intézetük azokat nem műveli, szintén alkalmaztatnak.

Felvilágosításokkal szívesen szolgál az igazgatóság:

Budapest, V., Eötvös-tér 2. szám.

Boros hordó

gyártás és raktár

minden nagyságban

„Margit”-fürdőtelep.

Ugyanott ajtós hordók vannak raktáron 1200—1500 literesig.

Iroda: Péterfia-utca 76.

Kádársegédek felvételnek.

Kerékpározók

mielőtt kerékpárt vagy bármily alkatrészeket szándékozik venni, saját érdekében keresse fel cégemet, hol olcsón gyári árban szerezhethet be mindent. Raktáron tartok elsőrendű

kerékpárokat,

valamint mindennemű alkatrészeket, 20 koronán felüli vásárlásokat és javításokat kedvező fizetési feltételek mellett eszközölök. Varrógép, gramaphon és villamosági cikkek raktára és mindezek javítása

B. partfogást kérve, tisztelettel **Geller Henrik,** exelótt Geller és Németh Debreczen, Hatvan-a. 2.

3523.—1909 tkvi sz.

Árverési hirdetmény kivonat.

A derecskei kir. járásbírósa mint telekkönyvi hatóság közhírrá teszi, hogy Főgel József végrehajthatónak Hercz Lajosné szül. Főgel Róza ellen folytatott végrehajtási ügyében 400 kor, tőke, ennek 1906. évi január 1 napjától járó 6 1/2 % kamatai, 106 kor. már megállapított végrehajtási és az árverés kérésért jelenleg 13 koronában megállapított, valamint a még felmerülendő költségekből álló követelése kielégítése czéljából a derecskei kir. járásbírósa területén levő, m. pályi 348 sz. betétben A: I. 432-433 hrsz. alatt felvett házaspártelekre 1666 koronában megállapított, kikiáltási árban avogrehajtási árverés elrendeltetvén, annak foganatosítására határidőül az 1909. évi augusztushó 26 napjának d. e. 9 óráját Monostor-Pályi község-házához kitűzte.

Kikiáltási ár a becsár, 1666 kor azonban az árverésre kitett ingatlan a kikiáltási ár 2/3 (kétharmad) részén alul eladatni nem fog. A bánatpénz az ingatlanok 10%-a, vagyis 166 kor. 60 f. összeg.

Az árverezni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 20%-át készpénzben vagy óvadékképes értékpapirban letenni, vagy az 1881. LX. t. cz. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnal történt előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt a kiküldöttnek átadni.

Az árverési feltételek a hivatalos órák alatt a kir. járásbírósa, mint tkvi hatóságnál, úgy M.-Pályi község előjáróságánál tekinthetők meg.

A kir. Járásbírósa mint telekkönyvi hatóság.

Derecske, 1909. július hó 16 án.

Jákó, kir. járásbíró.

Donogán és Somossy

Debreczen, Ristemplombazár.

Mosó kelme ujdonságok

Zephyr — Batist —

Ottomán vászon — Kreton

— Volle de laine —

„óriási raktára”

Villamosvilágítást,

telefonok, villamos csengők berendezését, javítását. Évi jókarban tartását úgy helyben, mint vidéken a legjobb anyaggal, legolcsóbban eszközöl.

Földvári L.

Debreczeni első elektrotechnikai gyár és villamos szerelési vállalat.

C illárok, ivlámpák, villamos motorok, szellőztetők, dinamok állandó nagy választékban. Raktáron tartom a legjobb gyártmányú Wolfram és Osmium égőket.

Törlesztési Bank Részvény-Társaság.

BUDAPEST.

Alaptőke: 2.000.000 korona.

Dr. Szivák Imre,
országgyűlési képviselő, elnök,
Csávossy Béla,
udvari tanácsos, alelnök.

Az áruosztály ellenőrző igazgatói:

Feszty Béla dr. Baross János
nagybirtokos. országgy. képviselő.

Rudnyánszky György
országgyűlési képviselő.

Vezérigazgató: Jogtanácsos:
Dr. Hodosi Lajos. dr. Molnár Jenő
országgy. képviselő.

Buza és rozs korpát, cukor melasszet
őszi és tavaszi szállításra, műtrágyákat,
szuperforszátot bármely állomásra legol-
csóbban szállítunk.

VESZÜNK, vagy --máltánvos feltételű előleg
nyújtással — **BIZOMÁNYILAG ÉRTÉKE-
SÍTÜNK MINDENMÉŰ GABONÁT.**

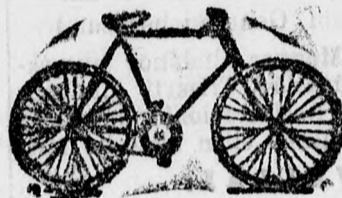
TŐZSDEI MEGBIZÁSOKAT a legmáltá-
nyosabb feltételek mellett **LELKIISMERE-
TESEN ELINTÉZÜNK.**

Rizárólagos vezérképviseelő:

Horváth Gusztáv

**DEBRECZEN,
Batthányi-utca 6. szám.**

Dr. Berkes Móricz
ügyvéd irodáját
Piacz-utca 28. I. emelet
megnyitotta.

Kerékpárosok el ne mulassák Debreczen
és Vidéke legnagyobb kerékpár raktárát felke-
resni, hol a hírneves

Puch és Viktoria kerékpárok

eredeti gyári árakban, kedvező fizetési feltételek
mellett kaphatók.

Kerékpár alkatrészek ugymint Gumik, aczetilin lámpák, csengők, kürtök,
nyergek, nagy raktár felhalmozódás miatt 25% árcsökkentéssel kaphatók.
Kerékpár javítás, Zománcozás és Nickelezés jótállás mellett elvállal-
tatik. — Árjegyzék ingyen és bérmentve. — Tisztelettel

ROSENBERG és HAMMER DEBRECZEN,
Piacz-utca 8. szám, a kereskedelmi akadémiá épületében.

Pozsonyi elektrotechnikai szakiskola

Vallon-utca 14.

Ezen szakiskola kiképez oly fiatal embereket, kik
vagy mint elektrotechnikusok vagy mint villamos te-
lepek vezetői és hivatalnokai működni kívánnak. Szük-
sleges előképzettség 3—4 közép — vagy polgári iskola.
Tanulmányi idő 2 év. — Értesítő és bármilyen felvi-
lágosítás ingyen és bérmentve küldetik. — Az egyévi
önkénteségi jog külön előadások hallgatása által meg-
szerezhető.

Az igazgatóság.

Legbiztosabb széplítőszer a Fáy-féle Arc-Crém

Kitüntetve a Bécsi, Párisi és Londoni
kiállításon arany éremmel és oklevéllel.

Hatása csodás!

Szépít, fiatalít! Legkifőnőbb szer szeplő
májfoltok, pattanások és az arczór tisztá-
talanságai ellen. Egy tégely 1 kor, hozzá
való „Fáy” szapan 1 korona.

Kapható a készítő

Grósz Nagy Ferencz

gyógyszerésznél

DEBRECZEN, Kossuth-utca 8. sz.

„Arany egyszarvu” gyógyszer-tár.
Telefon sz. 496. Telefon sz. 496.

Sérvkötők, haskötők,

hátegyenesítő, gumiharisnyákban

legnagyobb választék

Schön Sándor

keztű, kötszer és orvosi műszertára

Debrecen, Piac-utca 12. (Stenczinger-ház.)

